

Uppsala
Senioruniversitet

Bergsbrunnagatan 1, 753 23 Uppsala
Telefon 018-24 35 01, usu@usu.se
www.usu.se

Program

Höstterminen 2016

**föreläsningar • studiecirklar
resor och studiebesök**

Uppsala Senioruniversitet

Föreningen Uppsala Senioruniversitet (USU) inledde sin verksamhet hösten 1979. USU är en ren studieorganisation. Föreningen är partipolitiskt och religiöst neutral. Det administrativa arbetet utförs på ideell basis. USU erbjuder sina medlemmar varje år cirka 170 studiecirklar och föreläsningsserier, 20 teaterresor och studiebesök samt ett antal tisdagsföreläsningar som är öppna för alla medlemmar.

Rätt till medlemskap har alla, oavsett studiebakgrund, som fyllt 58 år samt även yngre personer som uppbär pension av något slag. Rätt till medlemskap har även make/maka till eller samboende med den som är medlem i USU. Medlemskap får man genom att betala in medlemsavgiften. Föreningen har cirka 3 600 medlemmar.

Serier och cirklar hösten 2016

Höstens program erbjuder åtta tisdagsföreläsningar, 22 föreläsningsserier och 68 studiecirklar. Av de 46 språkcirkarna är sex nybörjarcirklar varav en i arabiska, en i klassisk grekiska och en i latin.

Anmälan

Mer information om anmälan finns på sidan 23 i det här programbladet.

www.usu.se

Innehåll

Tisdagsföreläsningar	3
Tisdagsföreläsare	3
Föreläsningsserier	4
Studiecirklar	12
Religion, filosofi och historia	12
Litteratur, konst och musik	13
Samhällsvetenskap och juridik	14
Naturvetenskap, teknik och medicin	15
Språk	15
Övriga arrangemang	22
Anmälan	23
Kalendarium för resor och studiebesök	24

Tisdagsföreläsningar

Föreläsningarna äger rum i Grönwallsalen, ingång 70 Akademiska sjukhuset, och i Missionskyrkans kyrksal, S:t Olofsgatan 40. Föreläsningstiden är 13.15 till cirka 14.30. Tisdagsföreläsningarna är fritt tillgängliga för de medlemmar som har betalt årsavgiften.

Tisdagsföreläsningarna kommer att filmas så att Senioruniversitetets medlemmar kan titta på dem på www.usu.se under två veckor efter respektive föreläsningstillfälle.

6 september

Bengt Göransson

"Inte fan blir man frisk av kultur"

– tankar om kultur och kulturpolitik

Gästvärd: Maths Isacson

Grönwallsalen

20 september

Barbro Eberan

Brunt arv i DDR och i det

återförenade Tyskland

Gästvärd: Ingrid Åberg

Missionskyrkan

4 oktober

Nicklas Lundblad

Google – informationsöverskott och

uppmärksamhetsfattigdom

Gästvärd: Bo Höistad

Grönwallsalen

18 oktober

Jan Ygge

Vårt fantastiska synsinne

Gästvärd: Jan Fagius

Grönwallsalen

1 november

Rebecca Thorburn Stern

Ska vi ta vara på systrar och bröder?

Asylrätt och flyktningmottagning i

dagens Sverige.

Gästvärd: Ingrid Åberg

Missionskyrkan

15 november

Jens Häggström

Kan sjukdom hos människans bästa

vän lära oss något om oss själva?

Fokus på hjärtat ur veterinärt

perspektiv.

Gästvärd: Eva Willén

Grönwallsalen

29 november

Ulla Birgegård

Politik, handel och kultur: svensk-

ryska relationer upplevda i 1680-

talets Ryssland av J.G. Sparwenfeld

Gästvärd: Ingrid Åberg

Grönwallsalen

13 december

Mats Franzén

Bostadsfrågans tvära kast: en

sekellång historia

Gästvärd: Maths Isacson

Grönwallsalen

Tisdagsföreläsare

Ulla Birgegård har ägnat sitt forskarliv åt ryskt 1600-tal. Johan Gabriel Sparwenfeldts stora *Lexicon Slavonicum*, en rysk-latinsk ordbok, har hon gett ut försedd med omfattande kommentarer, liksom *Sparwenfeldts dagbok från Ryska resan 1684–87*. För närvarande avslutar hon och hennes latinistkollega Monica Hedlund en kommenterad utgåva av Nicolaus Bergius arbete om den ryska kyrkan, utgiven på latin år 1705.

Barbro Eberan är fil.dr i germanistik, författare och kulturjournalist, sedan många år bosatt i Hamburg, verksam i såväl svensk som tysk media. I volymen *Brunt arv*, i bokserien *Tysk-europeisk historia i nazismens skugga*, belyser hon situationen i Tyskland från Berlinmurens fall fram till i dag. Hon analyserar de problem som uppstod när tyskarna efter 40 år i skilda politiska system plötsligt skulle leva ihop under samma tak och förklarar varför den tysk-tyska smekmånaden blev så kort.

Mats Franzén är professor emeritus i bostads- och urbansociologi vid Institutet för bostads- och urbanforskning (IBF) i Uppsala. Som forskare ägnar han sig åt

städers struktur och platsers sociala förändring, ofta i ett historiskt perspektiv. Han har bland annat publicerat böcker och artiklar om Sveriges sociala landskap, ungdomskulturens framväxt, staden som rum och organisation samt kreativ miljö.

Bengt Göransson var 1982–1991 statsråd med utbildnings-, media- och kulturfrågor på sitt bord. Han har stor erfarenhet av folkrörelser, bland annat som medlem i IOGT-NTO och ordförande i ABF:s förbundsstyrelse. Som statsråd försvarade han folkrörelsernas kulturella traditioner. I föreläsningen betonar han kulturens egenvärde och vänder sig mot tendensen att se till dess nytta för hälsa och tillväxt.

Jens Häggström är veterinär och professor på Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU. Han arbetar främst med hjärtsjukdomar hos sällskapsdjur och har ett särskilt intresse för grundläggande sjukdomsmekanismer, genetik, diagnostik och behandling av olika hjärtsjukdomar hos hund, katt och häst.

Nicklas Lundblad är fil. dr i informatik och adjungerad professor i innovation vid Industriell ekonomi på KTH. Han arbetar med frågor om framtid, teknik och samhälle. Han har varit på Stockholms Handelskammare som vice vd. År 2006 mottog han årets Eisenhower-stipendium, som delas ut till framtida ledare i världen. Sedan 2007 är han samhällsrådgivare till Google, och har varit dess samhällspolitiska analyschef i Kalifornien. Lundblad är ledamot av IVA, har skrivit tre böcker och ett flertal artiklar. Han var sommarpratör i Sveriges Radio år 2010.

Rebecca Thorburn Stern är docent i folkrätt vid juridiska institutionen, Uppsala universitet, och forskar och undervisar i folkrätt med fokus på migrationsrätt och mänskliga rättigheter. Sedan 2009 leder hon också kurser

för domare i migrationsdomstolarna i ämnet mänskliga rättigheter. Hon är av regeringen utsedd ledamot i Migrationsverkets Ethiska råd. År 2014 fick hon Martin H:s son Holmdahls stipendium för främjande av mänskliga fri- och rättigheter, för sina viktiga insatser för flyktingars och barns rättigheter.

Jan Ygge är professor i oftalmiatrik, ögonsjukdomar, vid Karolinska Institutet och överläkare vid S:t Eriks ögonsjukhus. Hans forskning rör synförmågan och ögonrörelserna, såväl normal funktion och utveckling som defekter vid sjukdomstillstånd. Forskningen är i huvudsak klinisk och involverar ofta mätning av ögonrörelser, där också nya metoder för syntestning och ögonrörelseutveckling utarbetas.

Föreläsningsserier

Hur anmäler man sig? Se sidan 23 i programmet.
Hörslingor finns i samtliga föreläsningssalar utom Musicum.

Nr 1. Vart är Latinamerika på väg?

När ska Latinamerika träda fram och inta sin rättmätiga plats i världen? Den frågan har ofta ställts men färden mot välbefinnande och stabilitet har varit krokig och präglats av återkommande skiften mellan tillväxtfaser och djupa depressioner. Perioder av fredlig utveckling med framsteg för demokratin har växlat med tider av populistisk experimentpolitik, förtryck och blodiga interna konflikter. Under de senaste decennierna har det skett stora framsteg vad gäller ökat välbefinnande, ekonomisk tillväxt, jämställdhet och rättigheter för ursprungsbefolkningar. Men nu ser vi en ny krisperiod av politisk och social oro. I denna serie diskuteras och analyseras såväl historia som nutida förhållanden i Latinamerika.

Serieansvariga: **Rune Hedman**, fil.lic., f.d. departementsråd, tfn 018-30 10 24, 070-630 16 58, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36, 070-302 39 27.

Program

26 sept. Fredrik Uggla, professor vid Institute of Latin American Studies, ILA, Stockholms universitet.
Latinamerika i dag.

10 okt. Magnus Lembke, fil.dr, forskare vid ILA, Stockholms universitet. *Mänskliga rättigheter och sociala rörelser i Latinamerika.*

24 okt. Thomas Gustafsson, författare, journalist. *Kuba och drömmen om socialismen.*

7 nov. Magnus Lundberg, professor i kyrko- och missionsstudier, Uppsala universitet. *Det religiösa landskapet.*

21 nov. Magnus Linton, journalist, författare. *Knarkpyramidens botten – Colombia, Latinamerika och kokainets framtid.*

5 dec. Thaïs Machado-Borges, docent, forskare vid ILA, Stockholms universitet. *Brasilien i dag.*

Tid: Måndagar udda veckor 26/9–5/12 kl. 13.15–14.45 (dock 12.45–14.15 den 7/11). 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

I samband med serien kommer filmen *Himmel över Havanna* att visas. Avgift tillkommer och företräde ges för deltagarna i serien. Tid och lokal bestäms under hösten.

Nr 2. Nobelpristagare i litteratur

Nobelpriset i litteratur är ett av de fem Nobelpris som alltsedan 1901 utdelas i enlighet med Alfred Nobels testamente. Pristagarna utses av Svenska Akademien. I denna serie presenteras några av de författare som fått motta priset.

Serieansvariga: **Carola Hermelin**, fil. dr i litteraturvetenskap, f.d. bitr. chef vid Nobelbiblioteket, tfn 018-51 50 55, och **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11.

Program

15 sept. Håkan Möller, professor i litteraturvetenskap, Göteborgs universitet. *Pär Lagerkvist – från författarsaga till Nobelpris.*

29 sept. Ingrid Holmquist, professor em. i genusvetenskap med inriktning på litteratur, Göteborgs universitet. *Doris Lessing, en författare för vår tid?*

13 okt. Kajsa Öberg Lindsten, översättare av rysk och fransk litteratur, kritiker. *Om Svetlana Aleksijevitj och hennes verk – en översättares funderingar.*

10 nov. Stephan Larsen, universitetslektor i litteraturvetenskap, Stockholms universitet. *Wole Soyinka – den förste Nobelpristagaren i litteratur från Afrika söder om Sahara.*

24 nov. Stefan Jonsson, författare, kritiker, professor vid Institutet för forskning om migration, etnicitet och samhälle, REMESO, Linköpings universitet. *Toni Morrison och Nordamerikas dolda historia.*

8 dec. Sören Sommelius, författare, kritiker. *Pablo Neruda – poet, älskare, kommunist.*

Tid: Torsdagar udda veckor 15/9–8/12 (ej 27/10) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.
Avgift: 350 kr.

Nr 3. Jordan runt: tyger och trender

Med textilier och kläder i skeppslaster, kappsäckar och reseskildringar skapades nya trender, modeflugor och samlarvurmar över århundradena. Mönstren omtolkades ofta i inhemska versioner och andra tekniker, och många motiv användes i nya sammanhang för möbler, tapeter och andra bruksvaror. Vi får smakprov på sådana assimileringsserier från dåtid till nutid i en rad länder och kulturer och spårar många turer och returer runt vår glob. *Serieansvariga:* **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36, 070-302 39 27, och **Desirée Koslin**, PhD in Art History, professor vid Fashion Institute of Technology, New York University. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Desirée Koslin**.

Program

6 sept. *Kina och Japan: kejsarsidenets symboler och blomster; Tokyos tonårsmode.*

13 sept. *Indien: målad och tryckt bomull från Molière till 70-talshippies; kashmirsjalen från kejsarinnan Josefine till paisleyslipsar.*

11 okt. *Turkiet: osmanska tulpaner och nejlikor i tyger och mattor av ull och silke; hemgiftsbroderi och haremsmodeplagg.*

8 nov. *Amerikas norra, centrala och södra regioner: Andernans textilskatte; koschenill-lusens segertåg; navajoväverskornas triumf.*

22 nov. *Afrika: berberfolkens indigo; kente i Ashantekungarnas stil och gangsta hiphop.*

6 dec. *Skandinavien och Finland: lantliga ränder och rutor; hemslöjdens mission, undret Marimekko.*

Tid: Tisdag 6/9, därefter tisdagar udda veckor 13/9–6/12 (ej 27/9, 25/10) kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.
Avgift: 350 kr.

Nr 4. Nedslag i konsten II

I denna serie presenteras olika typer av konstnärer och konstnärroller. Syftet med serien är att få ta del av en mer djupgående analys av deras verk.

Serieansvarig: **Carola Hermelin**, fil.dr i litteraturvetenskap, f.d. bitr. chef vid Nobelbiblioteket, tfn 018-51 50 55.

Program

23 sept. Thomas Hård af Segerstad, senioruniversitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Ljuset i grottan. Om den första bildkonsten.*

7 okt. Carina Jacobsson, docent, universitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Kvinnliga konstnärer och inspiratörer under förmodern tid – myt, fantasi och verklighet.*

21 okt. Johan Eriksson, universitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Hokusai och Hiroshige – bildskapare i det tidigmoderna Japan.*

4 nov. Torsten Gunnarsson, docent i konstvetenskap, Uppsala universitet, f.d. intendent vid Nationalmuseum. *Caspar David Friedrich och den besjälade naturen.*

18 nov. Helén Hallgren Archer, intendent vid Nationalmuseum. *Rembrandt – konstnär i guldålderns tid.*

2 dec. Linda Hinnert, fil. dr i konstvetenskap, intendent vid Nationalmuseum. *Auguste Rodin – den moderna skulpturkonstens fader.*

Tid: Fredagar jämna veckor 23/9–2/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.
Avgift: 350 kr.

Nr 5. Den moderna konsten IX, Grupp 1

Lars Lambert fortsätter i denna serie att berätta om modern konst. Parallellserie med samma innehåll som Nr 6.

Serieansvariga: **Margareta Ingemarsson**, f.d. bibliotekarie, tfn 070-285 95 97, och **Lars Lambert**, författare. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Lars Lambert**.

Program

26 sept. *Den 49:e föreläsningen: överblick och rekapitulation av det viktigaste från de 48 tidigare.*

10 okt. *Dürer och Tizian: två portalfigurer vid den nya tidens början.*

24 okt. *Kroppen i konsten: från Adam och Eva till Yoko Ono och Jeff Koons.*

7 nov. *Svensk konst: från Fahlström och Reuterswärd, Peter Dahl och Ola Billgren till Lena Cronqvist och Marie-Louise Ekman.*

21 nov. *Helvetesskildringar: från Dante och Bosch till Förintelsen och bröderna Chapman.*

5 dec. *Svensk konst: arkitekturen, en kort översikt med exemplet Uppsala.*

Tid: Måndagar udda veckor 26/9–5/12 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Biograf Spegeln, Västra Ågatan 12.
Avgift: 350 kr.

Nr 6. Den moderna konsten IX, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som Nr 5.

Serieansvariga: **Gunilla Ellenius**, f.d. bibliotekarie, tfn 018-10 09 91, **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11, och **Lars Lambert**, författare. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Lars Lambert**.

Program

27 sept. *Den 49:e föreläsningen.*

11 okt. *Dürer och Tizian.*

25 okt. *Kroppen i konsten.*

8 nov. *Svensk konst.*

22 nov. *Helvetesskildringar.*

6 dec. *Svensk konst.*

Tid: Tisdagar udda veckor 27/9–6/12 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Biograf Spegeln, Västra Ågatan 12.

Avgift: 350 kr.

Nr 7. Sekelskiftets Wien 1900

Wien var länge en kulturstad av dignitet och blev omkring sekelskiftet 1900 ett uppmärksammat säte för många modernistiska strömningar. Föreningen av öst och väst i den söndervittrande österrikisk-ungerska dubbelmonarkin utgjorde en kreativ smältdegel för nya fruktbara idéer inom en rad områden såsom konst, arkitektur, litteratur, psykologi, filosofi och politik. Här föddes även sionismen med syfte att bemöta allt starkare och mer hotfulla antisemitiska strömningar. Under sina sista decennier plågades Habsburgmonarkins multikulturella huvudstad, det "glada Wien", av många problem och inre motsättningar, som på olika sätt fick nedslag i konsten, litteraturen, filosofin och musiken. I serien belyses denna modernistiska revolution och dess bakgrund.

Serieansvarig: **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36, 070-302 39 27.

Program

13 sept. **Lennart Olausson**, professor em. i idéhistoria, Göteborgs universitet. *Politik och ideologi i sekelskiftets Wien.*

27 sept. **Lars-Olof Åhlberg**, professor em. i estetik, Uppsala universitet. *Filosofi och vetenskap: naturvetenskap, Wienkretsen och Wittgenstein.*

11 okt. **Einar Jakobsson**, psykolog, universitetslektor em. i psykologi, Uppsala universitet. *Freud och psykoanalysen.*

8 nov. **Lars-Olof Åhlberg**. *Litteraturens själsliga landskap: från Schnitzler till Musil.*

22 nov. **Lars-Olof Åhlberg**. *Arkitektur, bildkonst och konsthantverk: Wiener Sezession, Wiener Werkstätte och Wiener Werkbund.*

6 dec. **Lars-Olof Åhlberg**. *Musikalisk revolution: från Gustav Mahler till Arnold Schönberg.*

Tid: Tisdagar udda veckor 13/9–6/12 (ej 25/10) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

En resa till Wien planeras våren 2017.

Nr 8. Min musik

Kulturpersonligheter från Uppsala med omnejd talar om och spelar musik som de själva valt.

Serieansvariga: **Gunnel Fagius**, musikvetare, musikdirektör, tfn 070-214 13 70, och **Gunnar Birgegård**, professor em. i medicin, f.d. överläkare i hematologi, Akademiska sjukhuset, tfn 018-46 02 70, 070-215 09 89.

Program

19 sept. **Stefan Löfvenius**, gitarrpedagog med hela världen som sitt arbetsfält, lärare vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Konstnärlig ledare för Uppsala Internationella Gitarrfestival.

3 okt. **Elise Einarsdotter**, svensk jazzpianist och kompositör, dessutom bandleadare, programledare och pedagog.

17 okt. **Andreas Kreuger**, pianist, pianolärare vid Musikskolan i Uppsala, sekreterare i Musikens Hus Vänners styrelse.

31 okt. **Gunnar Lundh**, f.d. bankdirektör och bankjurist i Uplandsbanken/Nordbanken, f.d. skattmästare i OD.

14 nov. **Mårten Jansson**, tonsättare (främst körmusik), musikpedagog, musikledare, körsångare (UAK).

28 nov. **Monica Alwinder Gustavsson**, pianopedagog, bitr. musikskolechef vid Musikskolan i Uppsala, medlem i Musikens Hus Vänners styrelse.

Tid: Måndagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 10.30–12.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 9. Levande jazzhistoria

Musikern, orkesterledaren och estradören Ulf Johansson Werre spelar och exemplifierar själv från flygeln, med rösten och trombonen, spelar skivor och förklarar musikens uppbyggnad samt diskuterar musikexemplen ur historiskt perspektiv. Ulf berättar, analyserar och kåserar även kring personligt upplevda fenomen inom jazzhistorien. Denna serie fokuserar på hur olika utvecklingslinjer och musikaliska arv kan spåras såväl individuellt som orkestralt genom historien. Vilka ingredienser sammanbinder pre-jazzmusikaliska stilarter med nutida jazz och hur förvaltas traditionen i alla epoker däremellan? Vilka ingredienser har avklingat eller försvunnit och varför? Även bilateralt utbyte mellan jazzen och andra musikområden diskuteras och sätts i jazzhistoriskt perspektiv.

Serieansvariga: **Sten Åke Bylund**, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 018-42 93 95, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Program

22 sept. *Jazzens rytmik: hur började och hur utvecklas "The Swing Factor"?*

6 okt. *Jazzmusikalisk form: tradition kontra förändring.*

20 okt. *Jazzmusikalisk melodik: från gospel till instrumental ekvilibrium.*

3 nov. *Improvisation: olika angreppsfilosofier.*

17 nov. *Arrangering kontra spontanitet: ett dilemma?*

1 dec. *Finns det jazzkvaliteter i pop, rock och klassiskt?*

Tid: Torsdagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.

Avgift: 350 kr.

Nr 10. Fördjupad förståelse av jazzmusik

Detta är en serie om musikens uppbyggnad för er som vill träna era sinnen för att förstå och uppfatta mer av musikens sköna värld. Under ledning av Ulf Johansson Werre får vi en introduktion till hur harmonier, form, melodi och rytmik samverkar till en musikalisk enhet. Vi lär oss hur orkesterns olika delar samarbetar under olika epoker och får också en inblick i grundläggande musikteori. Ulf illustrerar de olika momenten vid flygeln och med andra instrument, och analyserar kompositioner och improvisationer från olika musikgenrer. Fristående fortsättning från förra terminen.

Serieansvariga: **Lasse Sunnås**, fil.mag., tfn 018-30 06 98, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Torsdagar udda veckor 15/9–24/11 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.

Avgift: 350 kr.

Nr 11. Filmstudio Fyris, Grupp 1

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort introduktion. Parallellserie med samma innehåll som Nr 12.

Serieansvarig: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05.

Program

20 sept. **Barnen från Frostmojället.** Den sorgliga historien om de sju föräldralösa syskonen som efter mammans död ger sig iväg hemifrån med geten Gullspira i släptåg. En film från 1945 efter Laura von Fitinghoffs bok med samma namn och i regi av Rolf Husberg och med Sven Nykvist som fotograf (längd 102 minuter).

4 okt. **Stand by me** är en amerikansk film från 1986 om ett gäng pojkar i 12–13-årsåldern i en amerikansk småstad. En på sin tid uppmärksam film om vänskap och sammanhållning. Regissör är Rob Heiner (längd 89 minuter).

18 okt. **Det sjunde inseglet.** Ingmar Bergmans film från 1957 om en medeltida riddares resa genom ett pesthärjat landskap. Riddaren spelas av Max von Sydow och Döden av Bengt Ekerot. Tillsammans ser vi dem i en av svensk filmhistorias mest kända scener (längd 96 minuter).

1 nov. **Sommaren med Monika.** Harry och Monika flyr tristessen i stan och ger sig ut i skärgården, där de tillbringar sommaren. En film av Ingmar Bergman från 1953 efter Per-Anders Fogelströms roman med samma namn. I huvudrollerna ser vi Harriet Andersson och Lars Ekborg (längd 96 minuter).

15 nov. **En alldeles särskild dag.** Sophia Loren i rollen som hemmafrun Antonietta och Marcello Mastroianni som radioprataren Gabriel i Ettore Scolas genombrottsfilm från 1977. En film som fått förnyad aktualitet genom det politiska läget i Europa (längd 110 minuter).

29 nov. **Elvira Madigan.** Bo Widerbergs film från 1967 om lindanserskan Hedvig Antoinette Isabella Eleonore Jensen, Elvira Madigan, och kavallerilöjtnanten Sixten Sparre. Huvudpersonerna spelas av Pia Degermark och Thommy Berggren. Mozarts pianokonsert nr 21 i C-dur utgör ett viktigt inslag för upplevelsen av filmen (längd 91 minuter).

Tid: Tisdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 10.00–ca 12.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 350 kr.

Nr 12. Filmstudio Fyris, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som Nr 11.

Serieansvarig: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05.

Program

23 sept. **Barnen från Frostmojället**

7 okt. **Stand by me**

21 okt. **Det sjunde inseglet**

4 nov. **Sommaren med Monika**

18 nov. **En alldeles särskild dag**

2 dec. **Elvira Madigan**

Tid: Fredagar jämna veckor 23/9–2/12 kl. 13.00–ca 15.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 350 kr.

Nr 13. Forskare berättar – yngre forskare med potential att sätta Uppsala på världskartan

I denna serie ger vi yngre forskare från vitt skilda discipliner möjlighet att berätta om framgångsrika forskningsprojekt som bedrivs vid SLU och Uppsala

universitet. Ett antal angelägna och intressanta forskningsområden har valts ut utan att för den skull vara heltäckande. Föreläsningsserien utgör en fristående fortsättning på de tidigare serierna ”Forskning för framtid – unga forskare med potential att sätta Uppsala på världskartan”.

Serieansvariga: **Kristina Glimelius**, professor em. i genetik och växtförädling, tfn 018-30 16 55, 070-678 50 10, och **Monica Waldebäck**, f.d. universitetslektor i kemi, tfn 018-32 37 12, 070-273 58 85.

Program

20 sept. **Anna Gårdmark**, professor vid inst. för akvatiska resurser, SLU (1) och **Marie Ulväng**, forskare vid inst. för ekonomisk historia, Uppsala universitet (2).

1. *Storleken spelar roll: vad händer med fisken i Östersjön?*

2. *Lysdukar, antimakasser och hyllremсор.*

Familjeförsörjare och husmödrar på landsbygden kring sekelskiftet 1900.

4 okt. **Sara Hallin**, professor vid inst. för skoglig mykologi och patologi, SLU (1) och **Riccardo Bommarco**, professor vid inst. för ekologi, SLU (2).

1. *Markens mikrober, maten och klimatet – det hänger ihop och det hänger på oss.*

2. *Växtskydd mot skadegörare – ekologi och nyttoinsekter i modernt lantbruk.*

18 okt. **Mia Phillipson**, professor vid inst. för medicinsk cellbiologi, Uppsala universitet (1) och **Helena Aronsson**, universitetslektor/samverkanslektor vid inst. för mark och miljö, SLU (2).

1. *Immunsystemets roll vid hälsa och sjukdom.*

2. *Rent vatten och bröd – är det möjligt?*

1 nov. **Karl-Johan Lindholm**, universitetslektor vid inst. för arkeologi, Uppsala universitet (1) och **Anders Thapper**, docent vid inst. för kemi, Uppsala universitet (2).

1. *Björnen i graven – förvikingatida hantverk och handel i Skandinavien inland.*

2. *Bränsle från sol och vatten – från naturlig till konstgjord fotosyntes.*

15 nov. **Karin Wiberg**, professor i miljökemi, inst. för vatten och miljö, SLU (1) och **Monica Lind**, docent vid avd. för arbets- och miljömedicin, Akademiska sjukhuset (2).

1. *Säkert dricksvatten – så detekteras kemiska hälsorisker.*

2. *Hormonstörande miljögifter – ett hot mot vår hälsa.*

29 nov. **Maria Karlsson**, universitetslektor vid inst. för litteraturvetenskap, Uppsala universitet (1) och **Paula Henrikson**, universitetslektor och docent vid inst. för litteraturvetenskap, Uppsala universitet (2).

1. *Fattiga fans. Argumentationen för hjälp i allmänhetens brev till Selma Lagerlöf 1891–1940.*

2. *En grav av vitaste marmor: C.J.L. Almqvist och Grekland.*

Tid: Tisdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 15.15–16.45, 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 14. Det fria ordet 250 år

I år är det 250 år sedan den svenska tryckfrihetsförordningen infördes. Det var den första lag i världen som gjorde tryckfrihet och då även offentlighetsprincipen till en medborgerlig rättighet. Redan efter några år ändrade och inskränkte Gustav III tryckfriheten. Men grundidén har bestått, dock med avbrott och nya problem. Myndigheter, organisationer och lobbygrupper har från olika utgångspunkter krävt inskränkningar och förbud. Om detta handlar denna serie som också belyser hotet mot det fria ordet i några EU-länder.

Serieansvarig: **Lars Nilsson**, f.d. chefredaktör, UNT, tfn 018-13 40 55, 070-662 18 67.

Program

26 sept. **Johan Hirschfeldt**, f.d. JK, f.d. hovrättspresident. *Utvecklingslinjerna från 1766 års tryckfrihet och offentlighetsprincip.*

10 okt. **Ola Sigvardsson**, Allmänhetens pressombudsman. *Frihet och ansvar.*

24 okt. **Thomas Mattsson**, chefredaktör, Expressen. *Frihetens gränser på papper och nät.*

7 nov. **Gudrun Antemar**, lagman och statlig utredare. *Integritet och straffskydd.*

21 nov. **Ulrika Knutson**, journalist och debattör. *De farliga böckerna – litteraturen inför rätta.*

5 dec. **Christina Jutterström**, f.d. chefredaktör, DN och Expressen, f.d. vd, Sveriges television. *Är public service i Sverige hotat? Exemplet Polen och Ungern förskräcker.*

Tid: Måndagar udda veckor 26/9–5/12 kl. 15.15–16.45 (dock 14.45–16.15 den 7/11). 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 15. Tillståndet i världen hösten 2016

USA får en ny president. EU upplever ytterligare ett turbulent år och situationen i Mellanöstern är fortsatt kaotisk. I Ryssland navigerar president Putin i ett alltmer pressat ekonomiskt läge och i Sydästen ökar spänningarna mellan olika grupperingar. Om vår intressanta och dramatiska tid handlar denna serie.

Serieansvarig: **Lars Nilsson**, f.d. chefredaktör, UNT, tfn 018-13 40 55, 070-662 18 67.

19 sept. **Stig Fredrikson**, författare och journalist. *Putins Ryssland och valet till duman.*

3 okt. **Sten Widmalm**, professor i statskunskap, Uppsala universitet. *Politisk tolerans i Indien, Pakistan och Uganda.*

17 okt. **Göran von Sydow**, statsvetare och EU-forskare. *Faller EU isär?*

31 okt. **Agneta Ramberg**, utrikeskommentator, Sveriges radios ekoredaktion. *Finns det en framtid för Syrien?*

14 nov. Dag Blanck, direktör för Svenska institutet för Nordamerikastudier. *USA och den nya presidenten.*

28 nov. Paul Levin, direktör för avdelningen för Turkietstudier, Stockholms universitet. *Turkiets återkommande demokratiska kriser.*

Tid: Måndagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 15.15–16.45 (dock 14.45–16.15 den 28/11). 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 16. Uppsala – från platsen på åsen till storstad med växtvärk

Vi följer utvecklingen från platsen på åsen där Östra Aros – Uppsala under århundraden formas och blir platsen för Nordens största katedral och Sveriges första universitet m.m. Vi ser så småningom också en profilstark industristad och ett framgångsrikt regionalt centrum på platsen. Med tillskott av ytterligare ett universitet, SLU, sitt kunskapsinriktade näringsliv och sin arbetsmarknad blir Uppsala under växlande politiska majoriteter en av Sveriges snabbast växande städer och storstad år 2011. För att klara den snabba tillväxten och skalförändringen ställs idag stora förhoppningar till fortsatt snabbt bostadsbyggande och omfattande förtätning av befintlig miljö med allt högre hus. Värdefull natur- och kulturmiljö samt en god närmiljö blir samtidigt allt mer betydelsefullt för människors, särskilt barns, välbefinnande liksom de offentliga rummen för spontana möten, för integrationen m.m. Hur kan Uppsalas många kvaliteter och identitet förenas med målet om en fortsatt snabb tillväxt?
Serieansvarig: Sten Åke Bylund, f.d. fastighetsdir. i Uppsala kommun, konsult, tfn 018-42 93 95.

Program

13 sept. Per Lundgren, byggnadsantikvarie och chef för Upplandsmuseets kulturmiljöavdelning. *Stadens historiska rötter och identitet.*

27 sept. Hans Alsén, tidigare landshövding, statssekreterare, och kommunalråd m.m. *Vägen från Almqvist & Wiksells tryckeri till Slottet – med perspektiv på politikens Uppsala.*

11 okt. Maths Isacson, professor em. i ekonomisk historia, Uppsala universitet. *Industristadens framväxt och arv.*

8 nov. Kristina Berglund, arkitekt, tidigare ordförande för Föreningen Vårda Uppsala. *Uppsalas kvaliteter i arkitektur och stadsmiljö – goda utgångspunkter för fortsatt stadsutveckling.*

22 nov. Per G. Berg, professor i landskapsarkitektur, SLU. *Förtätningens möjligheter och risker.*

6 dec. Sten Åke Bylund. *Hur kan Uppsalas tillväxt ske med hållbarhet och kvalitet?*

Tid: Tisdagar udda veckor 13/9–6/12 (ej 25/10) kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 17. Vatten – tillgång, behov och brist i ett globalt perspektiv

Vattenförekomsterna i världen är ojämnt fördelade. Serien behandlar sötvatten ur flera aspekter med bas i hydrologiska förhållanden. Vidare diskuteras ur olika perspektiv människans bosättning i relation till vatten och hur hon överutnyttjar tillgångarna, ofta med kortsiktig horisont. Vatten som basen i en global livsmedelsproduktion behandlas liksom juridiska aspekter på nyttjande både historiskt och i nutid. Vattnet som betydelsefull förmedlare av sjukdomar och bärare av skadliga ämnen belyses. Slutligen diskuteras den konfliktrisk som finns då flera länder delar på ett vatten, något som ställer krav på mellanstatligt samarbete.
Serieansvarig: Monica Waldebäck, f.d. universitetslektor i kemi, tfn 018-32 37 12, 070-273 58 85.

Program

22 sept. Staffan Michelson, advokat, författare. *Livets vatten genom tiderna.*

6 okt. Allan Rodhe, professor em. i hydrologi, Uppsala universitet (1) och **Eva Willén**, docent i ekologisk botanik, SLU (2).

1. *Global och lokal hydrologi.*

2. *Vattnets betydelse för mänsklig bosättning och civilisation.*

20 okt. Göran Friman, professor em. i infektionsmedicin, Uppsala universitet (1) och **Gunnar Jacks**, professor em., avd. för mark- och vattenteknik, KTH (2).

1. *Vattenrelaterade sjukdomar.*

2. *För mycket och för lite skämmer allt – ämnen i grundvatten som påverkar vår hälsa.*

3 nov. Anders Larsson, limnolog, ekoingenjör vid konsultföretaget Tyréns AB (1) och **Anders Wörman**, professor i Vattendragsteknik, KTH (2).

1. *Vatten samsas med natur och boende.*

2. *Översvänningsrisker i agrara områden.*

17 nov. Erik Peterson, professor i akvatiska resurser, Sötvattenslaboratoriet, SLU. *Vattenbruket i dag – vad, var och hur mycket odlas? Avel och det vilda.*

1 dec. Anders Wilander, fil.dr i limnologi, SLU (1) och **Therese Sjömander Magnusson**, enhetschef för Gränsöverskridande Vattenresurser, SIWI (2).

1. *Dammar, blänk från länet, landet och klotet.*

2. *Vad har vatten med diplomati att göra?*

Tid: Torsdagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 18. Klimatavtalet i Paris

Vårt bruk av jorden leder till större utsläpp av växthusgaser än ekosystemen kan omsätta, vilket ger global uppvärmning. Förhandlingar för att bromsa detta har länge förts, men utan framgång. I fjol ledde dock förhandlingar till en överenskommelse, Parisavtalet, som sedan har skrivits under av 175 stater. Avtalet siktar mot att begränsa

stegringen av jordens medeltemperatur till 1,5 grader. Detta skall åstadkommas genom att reducera utsläppen och öka bindningen av kol i ekosystemen så att det hela kommer i balans på en acceptabel nivå. Hur förhandlingarna gått till, vad avtalet innebär, hur målen skall nås kommer att presenteras i denna serie.
Serieansvariga: Per Abenius, civ.ing., tfn 070-271 27 06, och **Lars Ohlander**, docent i växtodlingslära, tfn 073-327 88 80.

Program

15 sept. Pär Holmgren, meteorolog och naturskadespecialist hos Länsförsäkringar, dr h.c., författare.
Bakgrunden till dagens klimatproblem, hinder och lösningar.

29 sept. Svante Axelsson, agronom, författare, Naturskyddsföreningens generalsekreterare och **Bo Kjellén**, dr h.c., associate, Stockholm Environment Institute och tidigare chefsförhandlare i Miljödepartementet. *Panelsamtal om förhandlingarna i Paris.*

13 okt. Thomas Kätterer, professor i ekologi, SLU (1) och **Rebecca Danielsson**, agr.dr, forskare i husdjursvetenskap, SLU (2).
1. *Jordbruksmarken som kolkälla eller kolsänka.*
2. *Husdjuren och växthusgaserna.*

10 nov. Jan Nordling, civ.ing., senior advisor, Ingenjörsvetenskapsakademien. *En hållbar energiförsörjning utan fossila bränslen.*

24 nov. Mats Olsson, professor em. i jordmånslära, SLU. *Skogs- och myrmark som kolkälla och/eller kolsänka.*

8 dec. Björn Sigurdson, klimatstrateg, Uppsala kommun. *Kommunernas möjligheter att konkret bidra till klimatavtalets mål.*

Tid: Torsdagar udda veckor 15/9–8/12 (ej 27/10) kl. 15.15–16.45. 12 timmar.
Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.
Avgift: 350 kr.

Nr 19. Psykisk ohälsa i olika åldrar

Psykisk ohälsa drabbar alla åldrar och omfattar både psykisk sjukdom och psykiska besvär som påverkar det dagliga livet. Den orsakar 40 procent av Sveriges totala sjukskrivningskostnader med en total samhällskostnad på ca 70 miljarder kronor per år. Varannan av oss kommer någon gång i livet att drabbas. De viktigaste orsakerna och behandlingsframstegen behandlas.
Serieansvariga: Per Olof Osterman, docent i neurologi, f.d. överläkare vid Akademiska sjukhuset, tfn 018-12 61 84, 070-374 72 92, och **Birgitta Lindmark**, professor em. i sjukgymnastik, tfn 018-12 59 36, 070-631 69 80.

Program

22 sept. Lars Orelund, professor em. i farmakologi, Uppsala universitet, ordförande i Medicinhistoriska föreningen i Uppsala och **Jan-Otto Ottosson**, professor em. i psykiatri, Umeå och Göteborgs universitet. *Psykiatrivården i ett historiskt perspektiv – från kedjor till tabletter och psykoterapi.*

6 okt. Dan Edvinsson, överläkare, Neuropsykiatriska mottagningen för vuxna, Akademiska sjukhuset (1) och **Linda Jüris**, med.dr, leg. psykolog/psykoterapeut, KBT-Psykologerna Uppland AB (2).

1. *Om ADHD, autism och andra neuropsykiatriska tillstånd.*
2. *KBT vid tvångssyndrom.*

20 okt. Mia Ramklint, docent, universitetslektor i psykiatri, Institutionen för neurovetenskap, Uppsala universitet. *Psykisk ohälsa hos barn och ungdomar.*

3 nov. Marie Åsberg, seniorprofessor vid Karolinska Institutet, Institutionen för kliniska vetenskaper, Danderyds sjukhus. *Stress, utmattning och depression.*

17 nov. Björn Nilsson, med.dr, överläkare, Psykosvård och rättspsykiatrisk vård, Akademiska sjukhuset. *Psykotiska sjukdomar – schizofreni och bipolär sjukdom.*

1 dec. Malgorzata Szmiddt, överläkare inom äldrepsykiatri, Akademiska sjukhuset och **Christina Mörk**, specialistläkare i allmänmedicin och geriatrik, Landstinget i Uppsala län. *Psykisk ohälsa samt läkemedelsbehandling hos äldre.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.
Avgift: 350 kr.

Nr 20. Den biologiska evolutionen II – de första människoarterna och egenskaper som ger sapiens världsherravälde

Serien om den biologiska evolutionen fortsätter med beskrivning av de första människoarternas ursprung i Afrika och utvandring därifrån till övriga delar av världen och hur homo sapiens får ett försteg genom den kognitiva och språkliga evolution som ägde rum för ca 70 000 år sedan. Den agrara revolution som startade i Mellanöstern för drygt 10 000 år sedan förändrar människans livsvillkor på gott och ont. Människor som levde i små grupper som jägare/samlare ersätts successivt av bofasta jordbrukare. Byar, städer, riken uppstår och kulturer utvecklas.
Serieansvariga: Per Olof Osterman, docent i neurologi, f.d. överläkare och chefsläkare vid Akademiska sjukhuset, tfn 018-12 61 84, 070-374 72 92, och **Kristina Glimelius**, professor em. i kulturväxternas genetik och förädling, tfn 018-30 16 55, 070-678 50 10.

Filmning av serien planeras, och filmerna kan då ses av deltagare i serien på www.usu.se.

Program

19 sept. Bo Gräslund, professor em. i arkeologi och **Mattias Jakobsson**, professor i genetik, Evolutionsbiologiskt centrum, bäge vid Uppsala universitet. *Från apa till människa – homo sapiens rötter.*

3 okt. Peter Gärdenfors, professor i kognitionsvetenskap, Lunds universitet. *Människans kognitiva och språkliga evolution.*

17 okt. Kjel Knutsson, professor i arkeologi, Uppsala universitet. *Den agrara revolutionens betydelse för samhällsutvecklingen.*

31 okt. Mattias Jakobsson, professor i genetik, Evolutionsbiologiskt centrum, Uppsala universitet och **Jan Storå**, universitetslektor, institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet. *Vägar till Norden under förhistorien.*

14 nov. Per Ledin, gästprofessor i svenska, Södertörns högskola och professor i svenska, Örebro universitet. *Skrivkonstens utveckling.*

28 nov. Jan Fagius, docent i neurologi, f.d. överläkare, Neurologikliniken, Akademiska sjukhuset. *Musikens utveckling från Neanderthalare till Bach.*

Tid: Måndagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 13.15–14.45 (dock 12.45–14.15 den 28/11). 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 21. English Poetry in Focus

Strax före tryckningen av programbladet ställdes serien in. Den återkommer till våren 2017.

The lectures will centre round a selection of poems beginning with Shakespeare's sonnets from the Renaissance period. These will be followed by poems from the seventeenth and eighteenth centuries and our journey will end with the Romantic revolution. We shall start by putting the particular poems in their cultural setting and then proceed to do a close reading of the texts. This will involve exploring how the emotive language, imagery and music of the poems re-create and communicate the inner world of human experience.

Serieansvariga: **Erling Wande**, professor em. i finska, tfn 018-46 15 47, 070-546 15 47, och **Richard Glover**, MA, f.d. universitetslärare, tfn 018-38 03 13.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Richard Glover**.

Program

'What is poetry anyway?' A qualitative definition.

Background to Shakespeare's sonnets.

Close reading of selected Shakespeare sonnets. Background to C17th 'Cavalier' and 'Metaphysical' poetry.

Close reading of selected poems by Jonson, Herrick, Lovelace, Herbert, Donne and Marvell. Background to C18th poetry 1.

Close reading of selected poems by Jonson, Herrick, Lovelace, Herbert, Donne and Marvell. Background to C18th poetry 2.

Close reading of extracts from the poetry of Alexander Pope. Background to the 'Romantic Revolution.'

Close reading of selected poems by Burns, Blake, Wordsworth and Coleridge.

Nr 22. Nya tidens latinlitteratur – historieskrivning, propaganda, vetenskap

Latinet var det viktigaste kulturbärande språket i Sverige från den Nya tidens början till långt in på 1700-talet. Serien belyser romarspråkets olika roller under denna långa period. Föreläsarna är uppsalalatinister och kommer att presentera nya rön på en rad områden. Inledningsvis behandlas den nationalistiska "gotiska" historieskrivningen och stormaktstidens propaganda, som spreds över Europa i latinsk språkdräkt. Vidare får vi genom en uppsaliensisk professors liv och verk inblickar i den senkarolinska epokens universitetsliv. Latinska avhandlingar speglar det tidigmoderna kunskapssökandet på vetenskapens alla fält. Slutligen ges en bild av Carl von Linnés latinska korrespondens.

Serieansvariga: **Hans Helander**, professor em. i latin, Uppsala universitet, tfn 018-55 00 97, 073-553 78 35, och **Monika Ekman**, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Program

9 sept. Hans Helander. *Johannes Magnus, goterna och goticismen I.*

23 sept. Hans Helander. *Johannes Magnus, goterna och goticismen II.*

7 okt. Elena Dahlberg, fil.dr i latin, verksam vid Institutionen för lingvistik och filologi, Uppsala universitet. *Latinpoesi i en döende stormakt. Skalden Magnus Rönnow och Karl XII.*

21 okt. Peter Sjökvist, docent i latin, Institutionen för lingvistik och filologi, Uppsala universitet, bibliotekarie vid Äldre tryck och specialsamlingar, Uppsala universitetsbibliotek. *Petrus Lagerlöf, en mångsidig senkarolinsk professor.*

4 nov. Anna Fredriksson, fil.dr i latin, bibliotekarie vid Handskrifts- och musikenheten, Uppsala universitetsbibliotek (1) och **Axel Hörstedt**, doktorand i latin vid Göteborgs universitet, leg. gymnasielärare i latin, italienska, svenska, människans språk (2).

1. Latinska avhandlingar under två århundraden.

2. Latinet i skolan. Gymnasiedissertationer.

18 nov. Ann-Mari Jönsson, adjungerad professor vid Institutionen för idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet, redaktör i Projekt Linnékorrespondensen. *Carl von Linnés latinska korrespondens. Om konsten att göra revolution i vetenskapen.*

Tid: Fredagar jämna veckor 9/9–18/11 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Studiecirklar

Hur anmäler man sig? Se sidan 23 i programmet.

Varje cirkelträff omfattar 2 x 45 minuter, där ej annat anges.

RELIGION, FILOSOFI OCH HISTORIA

Nr 23. Världsreligionerna idag

Bo Nylund, teol.dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

I cirkeln avser vi att belysa och reflektera över de centrala föreställningarna i de gamla men fortsatt livskraftiga traditioner som brukar kallas "de fem världsreligionerna". Under höstterminen börjar vi med ett studium av religionerna i Syd- och Östasien. Vi måste också fortsätta att följa de oss närliggande religiöst laddade konflikterna i Mellersta Östern. Cirkeln skall också innehålla studium av kristendomens ställning i världen av i dag. Flertalet kristna bekännare är inte längre västerlänningar. I de områden där den kristna kyrkan växte fram och som under många århundraden var dess bas (Syrien, Palestina och Mellanflodslandet), är den nu nästan utrotad. Vi skall reflektera kring begreppen sekulär stat och sekularism och de nutida försöken att skapa teokratiska stater.

Tid: Torsdagar udda veckor 15/9–24/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 24. Tro och vetande genom seklerna

Bo Nylund, teol.dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln är idé- och vetenskapshistorisk och behandlar relationerna mellan religiösa trosföreställningar och vetenskap. Vi diskuterar vad vetenskaplig metod innebär och vad som rimligen menas med religiös tro. Frågan om hur kunskap på erfarenhetens och förnuftets grund kan förenas med kunskap baserad på uppenbarelser och heliga skrifter är alltid aktuell. Under höstterminen lägger vi huvudvikten vid de två senaste århundradena men gör också relevanta återblickar på tidigare epokers sätt att hantera frågan. Cirkeln kan sägas vara en fortsättning på vårterminens cirkel med samma rubrik men förutsätter inte att man deltagit i den.

Tid: Torsdagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 25. Medeltida nordtysk kyrkokonst i Norden

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11, 070-837 21 11, carmina3208@gmail.com.

En ganska brokig samling konstnärer presenterar sig. De

flesta okända, en del kända men ifrågasatta. Några skumma typer. Några angelägna om att få betalt men inte lika angelägna om att leverera. Några bra träsnidare, några bra målare. Några duktiga entreprenörer. Hela gruppen konkurransutsatt från ganska nytänkande träsnidare i Flandern. Vi följer en utveckling som pågår under ett par hundra år och där en stor produktion finns i många svenska kyrkor.

Tid: Varje tisdag 18/10–22/11 kl. 9.15–10.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Vi kan efter de sex sammankomsterna ev. göra en utflykt till ett par kyrkor i Uppland med bra exempel, såsom Boglösa och Vansö kyrkor.

Nr 26. Vad importerade vi till våra kyrkor och varför?

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11, 070-837 21 11, carmina3208@gmail.com.

Vi gör en djupdykning i de prioriteringar, som under århundraden präglat de två exemplen vi ska se närmare på: sockenkyrkan i Tensta och domkyrkan i Stockholm, båda prestigebyggen med maktambitioner. Här finns bilder som förmedlar de religiösa budskapen, bilder som är politisk propaganda, bilder som är företrädare för en då förhärskande stil, bilder som dramatiserar budskapen, bilder som knyter kyrkan nära till ett helgon, bilder som är bra exempel på konsten att visualisera, bilder som berättar en historia med alla dess scener, som i en serietidning. Här finns konst från en stor mängd konstnärer, som engagerats under åren. Här finns exempel på hur vi skött om (och ganska ofta misskött) den kyrkliga konsten under olika tider med olika sätt att se på värdet av kulturarvet. För varje kyrka ägnar vi två sammankomster åt analys och en sammankomst till ett besök i kyrkan.

Tid: Varje måndag 12/9–17/10. 12/9, 19/9, 3/10, 10/10 kl. 9.15–10.45, övriga måndagar varierande tider. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten 12/9, Missionskyrkan, Insikten 19/9, 3/10, 10/10, övriga dagar kyrkobesök.

Avgift: 300 kr.

LITTERATUR, KONST OCH MUSIK

American Literature, se cirkel Nr 48.

Nr 27. Svenskt 50-tal III, Grupp 1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43, 070-749 11 35.

Vi läser sex romaner av svenska författare. Deltagarna ombeds att till första sammankomsten läsa Vilhelm Moberg *Invandrarna*. Nya medlemmar hälsas välkomna. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 28.

Tid: Onsdagar udda veckor 14/9–23/11 kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20.

Avgift: 300 kr.

Nr 28. Svenskt 50-tal III, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 27.

Tid: Onsdagar jämna veckor 21/9–30/11 kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20.

Avgift: 300 kr.

Nr 29. Victoria Benedictsson

Elisabeth Auer, fil.dr i tyska, tfn 070-494 41 51.

Vem var hon och vad skrev hon, denna kvinnliga författare med den manliga pseudonymen? Vi läser Victoria Benedictssons utvecklingsroman *Pengar* och diskuterar hennes liv, verk och tankar.

Tid: Tisdagar udda veckor 13/9–22/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Sal Fritz, Västra Ågatan 16 den 11/10).

Avgift: 300 kr.

Nr 30. Skrivarstuga, Grupp 1

Birgitta Hahn, fil.lic., f.d. gymnasielärare, tfn 073-787 49 37.

Cirkeln välkomnar medlemmar som tycker om att skriva, lyssna på andras texter och även vill försöka utveckla sitt skrivande. I skrivarstugan ges tips och några skrivövningar i avsikt att inspirera skrivarlusten. Man är fri att skriva om allt möjligt, t.ex. om barndomen, livserfarenheter, kåserier, fria fantasier – prosa eller poesi! Tag med något du skrivit som du vill läsa upp (1/2–1 sida maskinskrivet). Fristående fortsättning från föregående termin.

Tid: Måndagar udda veckor 26/9–5/12 kl. 12.45–15.00. 16 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 450 kr.

Nr 31. Skrivarstuga, Grupp 2

Görel Bergman-Claeson, docent i nordiska språk, tfn 018-55 34 84, 070-951 66 27.

Vill du komma igång med att skriva eller har du ett skrivprojekt på gång? Vi skriver, läser och diskuterar egna texter inom olika genrer och funderar över hur vi själva

arbetar med språket. Vad är det som gör en text läsvärd? Och vem bestämmer egentligen vad som är rätt eller fel?

Tid: Fredagar udda veckor 16/9–25/11 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 32. Akvarellmålning, Grupp 1

Dirk Fock, konstnär, tfn 070-874 45 84.

Akvarellmålning för dem som kan grunderna i akvarellteknik. Vi diskuterar teman för våra övningar. Det kan vara allt från stilleben, landskap (fantasi eller efter foto) till porträtt. Ta med akvarellpapper, akvarellfärger och pensel. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 33.

Tid: Onsdagar jämna veckor 21/9–16/11 samt onsdag 7/12 kl. 9.15–11.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 33. Akvarellmålning, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 32.

Tid: Onsdagar jämna veckor 21/9–16/11 samt onsdag 7/12 kl. 12.15–14.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 34. Teckning

Christer Kempe, konstnär och bildpedagog, tfn 018-71 35 15.

Figur- och frihandsteckning kombinerat med akvarell. Medtag teckningsblock och pennor.

Tid: Tisdagar jämna veckor 20/9–15/11 samt tisdag 6/12 kl. 10.00–12.30. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 450 kr.

Nr 35. Musikhistoria i sex kapitel.

Musiklyssnarcirkel

Gunnel Fagius, musikvetare, musikdirektör, tfn 070-214 13 70, och **Jan Fagius**, neurolog och amatörmusikant, tfn 073-584 06 49.

Cirkeln delar in musikhistorien i sex för cirkelledarna personliga kategorier, som åskådliggörs med ljudande exempel från deras eget diskotek. Fokus kommer att ligga på den lilla och den stora orkestern, romanssånger och oratorier, barnköror och det svenska körundret. Cirkel med samma innehåll som vårterminens cirkel med samma titel.

Tid: Fredagar jämna veckor 9/9–2/12 (ej 4/11) kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 36. Psalm och andlig visa

Kerstin Berglund, kantor, f.d. kyrkoherde,
tfn 018-50 42 22.

Gamla och nya psalmer och visor. Rika tillfällen till sång. Cirkeln avslutas med de traditionella julpsalmerna. Fristående fortsättning från föregående termin.

Tid: Tisdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 10.00–11.30.
12 timmar.

Lokal: Vindhems kyrkan, Vindhemsgatan 9.

Avgift: 300 kr.

Nr 37. Sjung ut! Körsång med Goldsingers

Gina van Dam, körledare och sångpedagog,
tfn 070-994 23 03.

Kom och sjung med hela kroppen och släpp loss glädjen! Att sjunga är friskvård på hög nivå. Goldsingers är USU:s egen kör och sjunger allt som är kul, både stämsång och unisont.

Tid: Varje onsdag 7/9–23/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen (dock 12/10 i lokal som meddelas senare, 26/10 Missionskyrkan, Linnésalen).

Avgift: 600 kr.

SAMHÄLLSVETENSKAP OCH JURIDIK

Nr 38. EU och de nya säkerhetshoten

Paul Reichberg, fil.kand., tfn 070-673 85 64.

EU och Brexiturbulensen, säkerhetsgemenskapen, den rättsliga ramen för utrikes- och säkerhetspolitiken, krishanteringsförmågan, livsmedelsförsörjningen i Europa och EU:s invandrings- och asylpolitik.

Tid: Tisdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 15.15–16.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Sal Pelle, Västra Ågatan 16 den 29/11).

Avgift: 300 kr.

Nr 39. Estland – okänt nära grannland

Bengt Kettner, fil.mag., tfn 01823 64 11,
bengt.kettner@swipnet.se.

Estlands okända och våldsamma historia från forntid till nutid, illustrerad med många bilder och med utvikningar mot Estlands kultur och samhälle. Underkuvade av tyska rovriddare redan 1208, blev det estniska folket maktlöst nedpressat i slaveri och ekonomisk utplundring under främmande herrar i nära 800 år, till dess Estland år 1918–20 kunde tillkämpa sig friheten som ett självständigt land. Men bara för att vid andra världskrigets utbrott åter ockuperas av både kommunister och nazister, en ockupation som bestod ända till dess Sovjetunionens sammanbrott på nytt öppnade vägen till självständighet år 1991.

Tid: Måndagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 13.15–15.45.
18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 40. Antikens demokrati – vad kan den säga oss idag?

Eva Hedman, fil.dr i sociologi, tjänstgjort på Umeå universitet, Nordiska institutet för samhällsplanering och Boverkets analysenhet, tfn 070-984 42 12.

Cirkeln behandlar dagens demokratier och demokrati-försök ur ett annorlunda perspektiv – nämligen utifrån den antika athenska demokratis erfarenheter. Historiens första kända demokrati uppstod i antikens Grekland, i stadsstaten Athen. Varför uppstod den? Varför just där och varför just då? I vilket sorts samhälle växte den fram? Vad handlade antikens demokrati egentligen om? Varför gick den under? Filosofen Aristoteles, ”antikens demokratiteoretiker”, ansåg att demokrati var en dålig statsform – varför? Vilka beröringspunkter finns mellan antikens demokrati och demokratin i vår egen tid? Cirkeln bygger på deltagarnas läsning av Eva Hedman *Antikens demokrati och dess aktualitet idag* (2015). Finns även som e-bok.

Tid: Onsdagar udda veckor 14/9–23/11 kl. 13.15–14.45 (dock 14.15–15.45 den 12/10). 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 41. Jordens energi – en värld drogad av olja

Kjell Aleklett, professor em. i fysik och globala energisystem, Uppsala universitet, tfn 072-727 29 90.

Vi lever i oljeeran där vi varje dag är beroende av 100-tals produkter där oljan ingår på ett eller annat sätt. Vi lär oss hur olja bildades, hur den är lagrad under marken, var den finns, hur mycket som används och mycket mer. Vi är i mitten av oljeeran, som började för 150 år sedan och nu går mot en oundviklig nedgång. Din kunskap har betydelse för dina barn och barnbarn. Cirkeln kan sägas vara en fortsättning på vårterminens cirkel "En värld drogad av olja" men förutsätter inte att man deltagit i den. Den bygger på en kommande bok, *En värld drogad av olja*, av Kjell Aleklett.

Tid: Tisdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 15.30–17.00. 12 timmar.

Lokal: Inst. för geovetenskaper, lärosal Småland, Villavägen 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 42. Kosmisk cocktail – om kosmologi, särskilt den mörka energin och sökandet efter den mörka materien, Grupp 1

Staffan Yngve, professor em. i teoretisk fysik, Uppsala universitet, tfn 070-297 80 16.

Cirkeln är en fristående fortsättning på vårterminens cirkel "Från vita dvärgar till svarta hål" och bygger på en till svenska översatt bok av Katherine Freese. Författaren har ett förflutet som chef för Nordita, det nordiska institutet för teoretisk fysik i Stockholm. Cirkeln tar upp några av de största utmaningarna inom astrofysiken, där stora framgångar skördats de senaste åren, men där mycket återstår att göra. Inga förkunskaper krävs.

Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 43.

Tid: Torsdagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Oseenska rummet, Ångströmlaboratoriet hus 7, våning 3.

Avgift: 300 kr.

Nr 43. Kosmisk cocktail – om kosmologi, särskilt den mörka energin och sökandet efter den mörka materien, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 42.

Tid: Torsdagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Oseenska rummet, Ångströmlaboratoriet hus 7, våning 3.

Avgift: 300 kr.

Nr 44. Fåglar under hösten

Pekka Westin, Upplands ornitologiska förening, tfn 0171-46 30 39, 070-572 80 42.

Vi träffas första gången inomhus och gör därefter exkursioner till olika fågellokaler. Både nybörjare och mer vana är välkomna. Resorna förutsätter samåkning i egna bilar. Du bör kunna röra dig några kilometer i naturen och vara utrustad med stövlar, oömma kläder och kikare. En fågelbok är också bra att ha.

Tid: Måndag 22/8 kl. 10.00–11.30. Därefter följande tider (om dåligt väder omöjliggör exkursionen ändras tiden):

26/8 kl. 13.00–16.00 Hjälstaviken.

31/8 kl. 7.00–13.00 Ledskär.

7/9 kl. 7.00–11.00 Lövstaslättan.

16/9 kl. 7.00–11.00 Vendelsjön.

27/10 kl. 9.00–13.00 Hjälstaviken.

Lokal: Storgatan 11, stora salen den 22/8, därefter utomhus.

Avgift: 750 kr.

SPRÅK

Nivåskala för språkstudier

Senioruniversitetets modell för språkstudier bygger på Europarådets nivåskala för språkfärdigheter. Nivåskalan beskriver fem olika färdigheter; hörförståelse, läsförståelse, muntlig interaktion, muntlig produktion och skriftlig färdighet i sex olika nivåer, A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att avgöra på vilken nivå man ligger finns en självbedömnings-tablå. I den beskrivs så kallade deskriptorer färdigheterna för varje nivå genom påståenden som börjar med Jag kan... Om du uppnått målen för en viss nivå skall du följa en kurs på nästa nivå. Vid osäkerhet om val av lämplig nivå kan respektive cirkelledare kontaktas. För cirkel som latin, som inte längre talas, kan nivåskalan inte tillämpas. Självbedömnings-tablåen i sin helhet finns på webbplatsen, www.usu.se.

Nivå A1

Jag har inga eller mycket ringa förkunskaper när jag

börjar i cirkeln. När jag går vidare till nästa nivå har jag uppnått följande färdigheter.

- Jag kan förstå vanliga ord och fraser när språket talas tydligt, och om de är hämtade från enkla och konkreta vardagssituationer.
- Jag kan delta i enkla samtal genom att ställa och besvara frågor om välbekanta ämnen.
- Jag kan muntligt beskriva till exempel var jag bor och personer jag känner.
- Jag kan förstå vanliga ord och mycket enkla meningar, till exempel på anslag och affischer.
- Jag kan skriva korta enkla meningar, till exempel vykort.

Nivå A2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A1.

- Jag kan förstå vad som sägs i beskrivningar av vardagen

- hem, mat, shopping, kommunikationer och väderlek.
- Jag kan presentera mig själv, min familj och andra människor och berätta om och beskriva händelser i vardagslivet.
- Jag kan förstå informationen till exempel i annonser, prospekt, menyer och tidtabeller.
- Jag kan läsa enkla berättelser.
- Jag kan skriva enkla meddelanden och brev.

Nivå B1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A2.

- Jag kan förstå innehållet i tydligt tal om för mig välkända ämnen.
- Jag kan återberätta något jag läst eller hört.
- Jag kan ta aktiv del i en diskussion om välbekanta ämnen.
- Jag kan läsa och tillgodogöra mig artiklar och litterära texter skrivna på ett någorlunda lätt språk.
- Jag kan skriva personliga brev och sammanhängande texter om egna intresseområden.

Nivå B2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B1.

- Jag kan förstå det mesta av innehållet i längre muntliga framställningar om välbekanta ämnen och nöjaktigt förstå det som sägs i nyheter i radio och TV.
- Jag kan relativt detaljerat återberätta en historia.
- Jag kan aktivt delta i en diskussion och kan förklara och försvara mina åsikter.
- Jag kan läsa och förstå sakprosatexter och skönlitteratur på en inte alltför avancerad nivå.
- Jag kan skriva sammanhängande texter inom mina intresseområden.

Nivå C1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B2.

- Jag kan förstå olika typer av framställningar även om språket talas snabbt och med viss dialektal färgning och jag kan utan större ansträngning förstå TV-program och filmer.
- Jag kan tala utan att tydligt söka efter ord och uttryck i egna framställningar, samtal och diskussioner.
- Jag kan läsa och förstå långa och komplexa texter, såväl sakprosa som skönlitteratur.
- Jag kan skriva recensioner av litterära verk, artiklar och film.

Nivå C2

Jag har inga svårigheter att förstå allt talat språk, vare sig i direktkontakt eller via radio och TV och deltar lätt i avancerade diskussioner. Jag kan skriva komplex text i passande stil.

Nr 45. Arabiska A1

Elmoez Eltayeb, lärare i arabiska vid Folkuniversitetet, tfn 073-653 33 62.

Nybörjarcirkel (första terminen). Det här är en cirkel för dig som inte har läst arabiska tidigare, där du bland annat kommer att lära dig hur alfabetet är uppbyggt, grundläggande grammatik, vanliga ord och enkla fraser, att berätta om dig själv och att tala och skriva på arabiska

om enkla ämnen. Vi tar upp kultur och samhällsliv i länder där språket talas, och vi diskuterar kulturfrågor och jämförelse mellan olika kulturer. Vi berör också olika arabiska dialekter. Du har goda möjligheter att påverka kursens innehåll och upplägg. Kurslitteratur: Birgitta Jungbeck, Mounir Obeid *Arabiska för nybörjare*.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 18.00–19.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 46. English: Language and Literature B2, Grupp 1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43, 070-749 11 35.

Vi läser noveller av amerikanska författare och andra aktuella texter. Vi diskuterar vad som händer i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga världen i synnerhet. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 47.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20.

Avgift: 600 kr.

Nr 47. English: Language and Literature B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 46.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20.

Avgift: 600 kr.

Nr 48. American Literature: New York City

Sylvia Söderlind, PhD in Comparative Literature, professor em., Queen's University, Canada, tfn 072-001 57 50.

We will study literary representations (novels, short stories, poetry) of New York City from the 19th and 20th century, focusing on how specific sites (Wall Street, Washington Square, Broadway, Harlem, The Bronx) reflect American society and its transformations. Participants will be expected to read English without difficulty, to understand spoken English at a fairly advanced level, and to engage in discussion but are not required to have advanced oral skills. An interest in literature and interpretation is more important.

Tid: Tisdagar jämna veckor 4/10–13/12 kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 300 kr.

Nr 49. Franska A1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Nybörjarcirkel (första terminen). Vi börjar från grunden med uttal, ordförråd och basgrammatik. Inriktning på vardagsfraser och enkla samtal i dialogövningar. Grammatikgenomgångar med muntliga och skriftliga övningar. Bildbeskrivningar, hörövningar, realia om Frankrike. Kurslitteratur meddelas vid terminsstart.

Tid: Varje onsdag 14/9–23/11 kl. 16.15–17.45 samt torsdag 1/12 kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 50. Franska A1–A2

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Tredje terminen. Fördjupad träning i att tala, läsa, höra, skriva. Fördjupat samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Målet är att utöka ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, realia, diktamen. Kurslitteratur: *Un air de Paris*, senare *Un air de France*.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 13.30–15.00. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Sensus, Västra Ågatan 16, Sal Pelle 11/10, Sal Gullan 29/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 51. Franska A2–B1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, läsa, höra, skriva. Fördjupat samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Utökning av ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, diktamen, realia. Kurslitteratur: *Un air de France*.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 15.15–16.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Sensus, Västra Ågatan 16, Sal Pelle 11/10, Sal Gullan 29/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 52. Franska B1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Fördjupat samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Målet är att utöka ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, diktamen, realia. Kurslitteratur: *Un air du monde français*.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 14.15–15.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 53. Franska B1

Eva Wockelberg, fil.mag., f.d. språklärare, tfn 076-161 10 95.

Vi läser en samtidsroman vald av deltagarna. Avlyssning av dialoger med vardagsspråk som vi försöker återge med egna ord. Veckans klipp ur *Le petit journal*, edition Stockholm. Orientering om aktuella händelser i fransktalande länder. *Contexte* – ett webbaserat material med facit som övar ordförråd, grammatik och realia. Repetition av basgrammatik efter deltagarnas önskemål. Vi använder *Bonniers franska grammatik / Den franska grammatiken*.

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 28/9) kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken jämna veckor, Missionskyrkan, Insikten udda veckor (dock Tiundagatan 43 den 30/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 54. Franska B1–B2, Grupp 1

Britt Pudas, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-51 58 34, 070-445 18 77.

Fördjupad träning i att tala, höra och läsa samt i viss utsträckning att skriva. Fria och styrda dialoger, samtal om kända ämnen och aktuella händelser i målspråksländerna. Samtal kring lästa texter, bildbeskrivningar, sång, film. Övningar via internet i ordkunskap, grammatik och realia, *Contexte 1* och *2*. Skönlitteratur, tidningstext. Kurslitteratur: Roman/noveller/andra texter som bestäms av gruppen, *Bonniers franska grammatik / Den franska grammatiken*, omfattande stencilerat material. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 55.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16 den 30/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 55. Franska B1–B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 54.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16 den 30/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 56. Franska B2

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47.

Deltagarna väljer en artikel från den franska pressen, tagen från nätet, och presenterar den för de andra deltagarna. Vi läser och diskuterar den tillsammans. Vi läser även andra artiklar, som handlar om aktualiteter från det franska samhället. Vi ser film textad på franska från TV5 Monde / France2 eller annat. Kurslitteratur: Guy de Maupassant *Une vie*. Folio. (Kan köpas i Studentbokhandeln.)

Tid: Varje tisdag 20/9–6/12 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 57. Franska B2

Eva Wockelberg, fil.mag., f.d. språklärare, tfn 076-161 10 95.

Läsning av en samtidsroman vald av deltagarna med diskussion och analys av texten. Varje deltagare väljer och presenterar en artikel ur en franskspråkig tidning. Vardagsspråk, hur säger man? – deltagarnas egna observationer. Orientering om aktuella händelser i fransktalande länder. Träning av skriftlig översättning till franska efter deltagarnas önskemål. *Contexte* – ett webbaserat material med facit som övar ordförråd, grammatik och realia.

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 28/9) kl. 11.15–12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln jämna veckor, Missionskyrkan, Utsikten udda veckor (dock Tiundagatan 43 den 30/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 58. Fransk konversation B2 och uppåt

Frederic Öberg, fil.kand., f.d. stabschef vid länsstyrelserna i Stockholm och Uppsala, tfn 018-14 68 15, 070-380 50 09.
Cirkeln bygger på allmän konversation, uteslutande på franska, om aktuella politiska, kulturella och/eller sociala evenemang/händelser i den frankofona världen. Studie-/diskussionsmaterialet består huvudsakligen av relevanta medieuppgifter.

Tid: Varje torsdag 22/9–10/11 kl. 10.45–12.15. 16 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 450 kr.

Nr 59. Franska B2–C1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.
Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Utökad ord- och frasförråd, fördjupade grammatikövningar, muntliga och skriftliga. Fria och bundna dialoger och parövningar, hörförståelseövningar, bildbeskrivningar, referat, kultur och samhälle. Deltagarna gör egna presentationer av valfritt ämne. Diktamen. Kurslitteratur: *Escalade littéraire*.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 60. Franska C1

Yaga Sosnowska, f.d. lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 018-55 28 92.
Vi diskuterar vardagliga erfarenheter, aktuella händelser, böcker vi läst och filmer vi sett. Vi läser tillsammans en bok eller några kapitel från flera böcker. Vi ser franska filmer med fransk text.

Tid: Varje onsdag 21/9–7/12 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Arken (dock 12/10 och 30/11 i lokal som meddelas senare).
Avgift: 600 kr.

Nr 61. Franska C1–C2

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47.
Deltagarna väljer själva ett tema som de presenterar och diskuterar med de andra deltagarna. Vi talar om kulturevenemang i både Sverige och Frankrike (filmer, pjäser, utställningar m.m.). Vi läser också artiklar från den franska pressen tagna från nätet om olika aktualiteter (samhälle, ekonomi, politik eller andra ämnen). Vi ser videospelningar (film, debatter, dokumentärer) från TV5 Monde / France2 eller annat. Kurslitteratur: Michaël Ferrier *Mémoires d'outre-mer*. Gallimard. (Kan köpas i Studentbokhandeln.)

Tid: Varje tisdag 20/9–6/12 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 62. Grekiska 1:a terminen

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare, tfn 070-296 75 33.
Nybörjarcirkel i klassisk grekiska. Vi börjar med det grekiska alfabetet, går vidare med den viktigaste grammatiken för att sedan kunna tyda kända grekiska ord, orddelar, uttryck och citat. Så småningom läser vi enkla texter som t.ex. fabler och utdrag ur Nya testamentet. Vi studerar det grekiska samhället och dess kultur, speciellt den grekiska mytologin, i anslutning till textmaterialet. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Från alfa till Antigone. Det klassiska Greklands språk och kultur*.

Tid: Varje torsdag 15/9–1/12 kl. 10.30–12.00. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 63. Italienska A1

Eva Linderöth, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 073-033 69 12.
Nybörjarcirkel (första terminen). Vi går igenom uttal och basgrammatik, lär oss vardagsfraser, övar hörförståelse, läser enkla texter och skriver några rader på italienska. Cirkeldeltagarna inbjuds att delta i planeringen under kursens gång. Kurslitteratur: *Di più, grundkurs i italienska*.

Tid: Varje onsdag 7/9–23/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 64. Italienska A1, Grupp 1

Katarina Sjöström, fil.kand., översättare, tfn 018-432 31 41, 070-357 61 87.
Tredje terminen. Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi avslutar *Prego 1* och fortsätter med *Prego 2*. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 65.

Tid: Varje måndag 12/9–5/12 (ej 17/10) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 65. Italienska A1, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 64, men här avslutar vi *Nuovo Espresso 1* och *Adesso si 1* och fortsätter sedan med *Adesso si 2*.

Tid: Varje måndag 12/9–5/12 (ej 17/10) kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 66. Italienska A2

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se.
Cirkel med inriktning på vardagsfraser och enkla samtal.

Kursbok blir *Prego 3* och vi fortsätter att gå igenom de grammatiska grunderna. Målet är att deltagarna skall få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig på italienska genom att göra enklare presentationer. Vi läser utdrag ur en roman, lyssnar på italienska sånger, ser en film textad på italienska och pratar om landet Italien ur olika aspekter.

Tid: Varje tisdag 4/10–13/12 kl. 10.45–12.15. 22 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Västra Ågatan 16, Sal Fritz 11/10, Sal Pelle 29/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 67. Italienska B1

Katarina Helligren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahelligren.se. Cirkel med inriktning på vardagsfraser och enkla samtal. Vi läser *Donne informate sui fatti* av Carlo Fruttero. Vi repeterar de grammatiska grunderna och målet är att deltagarna skall få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig på italienska genom att göra enklare presentationer. Vi talar om Italien ur olika perspektiv, läser några noveller, lyssnar på italienska sånger och ser en italiensk film textad på italienska.

Tid: Varje tisdag 4/10–13/12 kl. 13.30–15.00. 22 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Västra Ågatan 16, Sal Fritz 11/10, Sal Pelle 29/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 68. Italienska B2, Grupp 1

Katarina Helligren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahelligren.se. Vi inriktar oss på vardagsfraser och konversation. Målet är att utöka ordförrådet och hörförståelsen samt att öva upp ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig genom att göra presentationer av ett valfritt ämne. Vi läser *Passeggeri notturni*, en samling korta berättelser/käserier av Gianrico Carofiglio. Vi läser också dikter av Leopardi på svenska och italienska och ser filmen *Il giovane favoloso* om Leopardis liv. Vi talar om Italien ur olika perspektiv och lyssnar på italienska sånger. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 69 och 70, men i denna cirkel avslutar vi den bearbetade kortversionen av *I promessi sposi* av Alessandro Manzoni.

Tid: Varje torsdag 6/10–15/12 kl. 12.30–14.00. 22 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 69. Italienska B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 68 och 70.

Tid: Varje måndag 3/10–12/12 kl. 13.00–14.30. 22 timmar.
Lokal: Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20.
Avgift: 600 kr.

Nr 70. Italienska B2, Grupp 3

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 68 och 69, men i denna cirkel avslutar vi romanen *Il senzio dell'onda* av Gianrico Carofiglio.

Tid: Varje måndag 3/10–12/12 kl. 10.00–11.30. 22 timmar.
Lokal: Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20.
Avgift: 600 kr.

Nr 71. Italienska C1

Katarina Helligren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahelligren.se. Konversation och diskussion på italienska. Vi läser romanen *L'amica geniale* av Elena Ferrante. Vi diskuterar och kommenterar det vi läser. Deltagarna gör muntliga presentationer av olika ämnen och vi diskuterar Italien ur olika perspektiv. Cirkelns mål är att utöka ordförrådet och förbättra förmågan att uttrycka sig. Vi lyssnar också på italienska sånger och ser en italiensk film textad på italienska.

Tid: Varje torsdag 6/10–15/12 kl. 14.15–15.45. 22 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 72. Latin 1:a terminen

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-55 78 19, 070-562 47 57. Nybörjarcirkel. Studium av tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter. Grundläggande formlära och enkel syntax. Latinets uttal och betoning. Latinska sentenser och citat. Ords betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Kort orientering om Roms historia. Innehållsliga kommentarer om det romerska samhället ur olika aspekter i anslutning till textmaterialet. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua latina!*, första avdelningen.

Tid: Varje torsdag 8/9–24/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 73. Latin 4:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62. Studium av tillrättalagda texter samt några bearbetade autentiska texter. Formlära och enkel syntax. Rikligt kompletterande övningsmaterial delas ut. Latinska sentenser och citat. Ordkunskap. Ords betydelser och etymologi. Latin i moderna språk, särskilt svenska och engelska. Roms historia, kejsartiden med individuella presentationer. Samhälle, arkitektur, konst, mytologi i anslutning till textmaterial. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua latina!* fr.o.m. sid. 110.

Tid: Varje onsdag 7/9–23/11 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten jämna veckor, Missionskyrkan Insikten udda veckor (dock Sensus, Västra Ågatan 16, Sal Pelle 12/10).
Avgift: 600 kr.

Nr 74. Latin 9:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62. Repetition av redan behandlad formlära. Studium av tillrättalagda texter och autentiska texter, prosa och poesi från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Utökad formlära och syntax. Kompletterande övningsmaterial

delas ut. Latinska sentenser och citat. Latin i moderna språk, särskilt svenska och engelska. Ordkunskap. Medicinsk terminologi. Ordbildning. Etymologier. Fortsättning på temat mytologi. Allmän realia med individuella presentationer. Det romerska samhället, arkitektur, konst, främst i anslutning till lästa texter. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat litteratura latina!* Nils Sjöstrand *Ny latinsk grammatik* rekommenderas, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 8/9–24/11 kl. 15.15–16.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 75. Latin 17:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, konst, historia, samhälle – från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax som inte tidigare behandlats. Repetition enligt gruppens önskemål. Översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologier. Sentenser och citat. Latinets roll i Europa. Fördjupning i Roms historia, samhälle, filosofi, konst och arkitektur, mest i anslutning till lästa texter. Individuella föredrag. Kurslitteratur: Utdelat material med texter, kommentarer, ordlistor och övningar. Nils Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 8/9–24/11 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 76. Latin 19:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, konst, historia, samhälle – från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax som inte tidigare behandlats. Repetition enligt gruppens önskemål. Översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologier. Sentenser och citat. Ordbildning. Latinets roll i Europa. Fördjupning i Roms historia, samhälle, filosofi, konst och arkitektur, mest i anslutning till lästa texter. Individuella föredrag. Romersk måltid. Kurslitteratur: Utdelat material med texter, kommentarer, ordlistor och övningar. Nils Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 8/9–24/11 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 77. Ryska A2

Sven Jonsson, leg. gymnasielärare i ryska, tyska, engelska, f.d. skolledare, tfn 073-075 15 70.

Vi fortsätter med att läsa enkla texter som vi samtalar om. Vid behov repeterar vi grundläggande grammatiska företeelser för att sedan lära oss nytt. Fördjupade övningar i konversation och skrivande. Vid första tillfället bestämmer gruppen kurslitteratur.

Tid: Varje måndag 12/9–28/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Vinkeln 12/9, 7/11, Missionskyrkan, Insikten 3/10, 17/10).
Avgift: 600 kr.

Nr 78. Spanska A1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37 (månd.–torsd. kl. 16–17 eller SMS). Nybörjarcirkel (andra terminen). Vi fortsätter från grunden och lär oss uttal, basordförråd och grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 1* (obs! ISBN 978-91-27-69434-7).

Tid: Varje torsdag 15/9–1/12 kl. 13.00–14.30. 24 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Rum A14, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 79. Spanska A1

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare, tfn 070-296 75 33.

Nybörjarcirkel (andra terminen). Vi fortsätter att via enkla texter och dialoger lära nya ord och uttryck som vi sedan använder i tal och skrift. Grammatik, skriftliga och muntliga övningar. Realia om den spansktalande världen. Kursbok är Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 1* från Unidad 4 (obs! ISBN 978-91-27-69434-7).

Tid: Varje torsdag 15/9–1/12 kl. 13.00–14.30. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 80. Spanska A1–A2

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare, tfn 070-296 75 33.

Tredje terminen. Vi fortsätter att via enkla texter och dialoger lära nya ord och uttryck som vi sedan använder i tal och skrift. Grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Via texterna även realia om den spansktalande världen. Kursbok är Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 2* (obs! ISBN 978-91-27-40693-3).

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 81. Spanska A2

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare, tfn 070-296 75 33.

Femte terminen. Fördjupad träning i att tala, läsa, höra och skriva. Samtal och diskussion om texterna. Grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Hörövningar. Realia om den spansktalande världen. Kursbok är Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 2* från Unidad 5 (obs! ISBN 978-91-27-40693-3).

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 82. Spanska B1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37 (månd.-torsd. kl. 16–17 eller SMS). Fördjupad träning i att tala, höra, läsa och skriva. Kommunikativ praktik genom något svårare texter och samtal. Grammatikgenomgångar, muntliga och skriftliga övningar samt hörövningar. Realia om den spansktalande världen. Kurslitteratur: Vanäs, Gallego, Vaccia *Alegria paso 5*.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 10.00–11.30. 24 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Rum A14, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 83. Spanska B1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37 (månd.-torsd. kl. 16–17 eller SMS). Inläring av allmänna ord och fraser samt kommunikativ praktik genom svårare texter och samtal uttryckta i alla möjliga tempus. Cirkeln är på spanska; svenska endast i undantagsfall. Kurslitteratur: Béjar Alonso *Caminando 5*.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 11.45–13.15. 24 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Rum A14, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 84. Spanska B2

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37 (månd.-torsd. kl. 16-17 eller SMS). Träning av alla färdigheter samt genomgång av avancerade grammatiska moment. Cirkeln är endast på spanska. Kurslitteratur/arbetsmaterial bestäms i samråd med deltagarna i början av cirkeln.

Tid: Varje torsdag 15/9–1/12 kl. 10.00–11.30. 24 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Rum A14, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 85. Tyska A1

Birgitta Lindén-Flink, fil.mag., f.d. lärare i tyska, tfn 070-993 82 79. Nybörjarcirkel (första terminen). Målet är att lära sig grunderna för enkel konversation. Vi lär in ett användbart ordförråd och vardagsfraser, tränar uttal och grammatik genom att lyssna, tala, läsa och skriva. Vi skaffar oss också en inblick i tysk realia. Kursbok är Elfving Vogel, Mertens, Rydén *Lust auf Deutsch 1*.

Tid: Varje torsdag 8/9–24/11 kl. 13.15–14.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 86. Deutsche Filme aus verschiedenen Zeiten und über verschiedene Zeiten

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62. Cirkeln vänder sig till dem som intresserar sig för tysk film, både äldre och nyare och av både kända och mindre kända regissörer. Filmerna har tyskt tal med svensk eller engelsk text, varför även andra intresserade än de tysk-studerande kan delta i cirkeln. I anslutning till varje filmvisning inbjuds deltagarna att på valfritt språk

diskutera vad de sett.

Tid: Varje tisdag 4/10–29/11 kl. 15.15–17.15. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 87. Deutsch im Alltag B1

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62. Cirkeln vänder sig till dem som läste tyska för länge sedan men som nu vill arbeta med språket igen för att kunna läsa och förstå tysk tidningstext och tysk skönlitteratur och tala tyska för personliga behov. Den grammatik som behandlas syftar därför främst till att stödja deltagarnas förmåga att kommunicera. Cirkeln tar avstamp i likheter och skillnader mellan tyska och svenska för att språkutvecklingen därigenom skall underlättas.

Tid: Varje tisdag 4/10–13/12 kl. 13.15–14.45. 22 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 88. Deutsch im Alltag B2

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81. Vi läser och diskuterar i anslutning till texter från olika tider och ämnesområden. Tonvikt på ordförråd och muntlig kommunikation. Grammatik vid behov. Vi läser eventuellt någon roman enligt deltagarnas val och önskemål.

Tid: Varje onsdag 28/9–14/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 89. Deutsch für Fortgeschrittene C1–C2, Grupp 1

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81. Tidningsartiklar och litterära texter bildar underlag för referat och diskussioner. Vi tar även upp aktuella händelser och vardagsupplevelser. Läsning av 1–2 romaner som väljs i samråd med deltagarna. Cirkeln har pågått sedan 2006. Nya deltagare rekommenderas i första hand Nr 90.

Tid: Varje tisdag 27/9–13/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Sal Pelle, Västra Ågatan 16 den 29/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 90. Deutsch für Fortgeschrittene C1–C2, Grupp 2

Cirkel med samma inriktning och cirkelledare som Nr 89. Innehåll och textval kan dock skilja sig. Deltagarna har möjlighet att påverka detta. Det talade språket står i centrum.

Tid: Varje onsdag 28/9–14/12 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Övriga arrangemang

Senioruniversitetets jazzensemble våren 2016

Jazzensemble

Vår jazzensemble som startade vårterminen 2016 fortsätter under hösten. Det är en unik möjlighet att få musicera tillsammans och utveckla sina instrumentala och vokala färdigheter. Under Maestro Ulf Johansson Werres ledning nystar vi upp nya hemligheter bakom jazzens standardrepertoar, melodier, ackord och rytmik samt övar samspel, interpretation, gehör och tekniska färdigheter m.m. Inför höstterminen finns det några platser lediga. Du som har erfarenhet av att sjunga solo eller tillsammans med andra och/eller har teknisk förmåga och viss erfarenhet att spela på ditt instrument i

ensemble erbjuds här en stimulerande aktivitet och en möjlighet att njuta av musicerande på en ny nivå.
Ansvariga: **Sten Åke Bylund**, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 018-42 93 95, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Maestro vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Fredagar jämna veckor 23/9–2/12 kl. 13.15–14.45.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.

Avgift: 1 500 kr.

Anmälan som för föreläsningsserier och studiecirklar.

TORSDAGSSALONG

Kosmos skönhet och skörhet

”Den materia som bygger upp det levande livet, jorden, solen och stjärnorna är bara en liten krusning i ett mörker som i grunden är helt utforskat. ... Finns det något hopp om att vi någonsin kommer att förstå universums mörka sida? Jag tror det!”

(Ur Ulf Danielsson: Mörkret vid tidens ände)

Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik, berättar, förklarar och svarar på frågor.

Tid: Torsdagen den 29 september kl 19.00.

Plats: Storgatan 11.

Pris: 125 kronor. Förfriskningar ingår.

Anmälan till sekretariatet på telefon 018-24 35 01.

Första anmälningsdag 11 september, **sista anmälningsdag** 23 september.

Ansvariga: Ingrid Åberg, 070 302 39 27, och Gunilla Öbrink, 070 324 65 45.

Anmälan

Du måste vara medlem i Uppsala Senioruniversitet för att delta i våra aktiviteter. Detta gäller även Tisdagsföreläsningarna där giltigt medlemskort ska visas. Medlemsavgiften måste vara betald och registrerad för att du ska kunna anmäla dig till serier och cirklar. Med dator kan du själv kontrollera om den är betald, se www.usu.se under Anmälan – Mina sidor – Medlemskap. Medlemsavgiften betalas aldrig tillbaka.

Avgifter

Se respektive serie eller cirkel. Kostnader för kursmaterial kan tillkomma.

Tisdagsföreläsningarna fordrar medlemskap, men ingen anmälan eller avgift. Medlemskort skall uppvisas.

Anmälningsförfarande

Du anmäler dig till föreläsningsserier och studiecirklar antingen via vår webbplats, www.usu.se under Anmälan, eller genom att skicka in anmälningsblanketten sist i programmet (eller brev med motsvarande uppgifter). Anmälan via telefon eller e-post tas inte emot. Anmälan kan EJ göras till serie- eller cirkelledare.

Anmälan är bindande. Avgiften betalas efter anmälan, antingen med de betalningsuppgifter som kommer upp på webbplatsen, eller mot faktura som vi skickar.

Turordning följer anmälningsstidpunkt. Webbsystemet öppnas för anmälningar **tisdag 23 augusti kl. 10.00**, och vi anholder om att det anmälnings sättet används i möjligaste mån. Den som inte kommer fram direkt hamnar i kö. Anmälningar via blankett börjar registreras av sekretariatet via webbplatsen när systemet öppnat. Blankettanmälan ger alltså inte förtur.

Förnyad anmälan varje termin krävs för alla serier/cirklar. Deltagare i aktiviteter som är fortsättningar från föregående termin har inte företräde framför nya deltagare (med undantag för dem som följt språkcirklar på nivå A1 eller A2 vilka fortsätter på högst nivå A2 och som betalat för fortsatt deltagande senast 10 augusti 2016).

Biljett krävs för deltagande i föreläsningsserie. Biljetter skickas ut några dagar före seriestart. Tid och lokal, som kan ha ändrats, anges på varje biljett. Den som inte hunnit få sin biljett prickas av på lista.

Inga kallelser till cirklar skickas ut. Deltagarna går till första sammankomsten. Meddela alltid cirkelledaren vid förhinder.

Krav på förkunskaper

Se respektive cirkel.

Lediga platser?

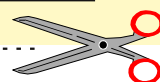
På webbplatsen visas fullbokade aktiviteter med röd markering. Anmäler man sig till fullbokad aktivitet erhåller man automatiskt en reservplats. Har anmälan till fullbokad aktivitet kommit in via blankett sätts medlemmen på reservplats och kontaktas.

Avbokning av serie/cirkel

Man har möjlighet att avanmäla sig senast två dagar efter första sammankomsten. En administrationsavgift på 75 kr tas ut. Byte räknas som avanmälan och ny anmälan (undantaget byte av språknivå).

Ändringar i programmet

Ändringar som eventuellt sker sedan katalogen tryckts anges på USU:s webbplats, www.usu.se, och meddelas berörda deltagare.

ANMÄLAN TILL SERIER OCH CIRKLAR om du inte kan anmäla på www.usu.se

Medlemsnr: _____ Personnr*: _____

Namn: _____

Adress: _____

*Personnummer krävs för deltagande i cirkel. Har du inte meddelat det tidigare så notera det här.

Seriens eller cirkelns nummer och titel

Nr	Titel

Vill du delta i fler? Skriv på baksidan.

Sänds till Uppsala Senioruniversitet, Bergsbrunnagatan 1, 753 23 Uppsala

Kalendarium för resor och studiebesök 2016–2017

Till höger anges i vilket nummer av Medlemsbladet som resan beskrivs närmare.
Det finns även information om resor och studiebesök på webbplatsen www.usu.se.

Medlemsblad

2016

21 aug	"Don Giovanni" Drottningholm	2:2016
25 aug	"Ljusets magi" Waldemarsudde	3:2016
2 sept	Linnévandring 4 Ultuna	3:2016
9 sept	Thielska galleriet med Carl Kylberg	3:2016
16 sept	Linnévandring 5 Jumkil	3:2016
23 sept	Härkeberga/Dr Westerlund Enköping/Boglösa	4:2016
30 sept	Medicinhistoriska museet, Carolina Rediviva	4:2016
4–9 okt	Skottland	2:2016
23 okt	"Presidenstkorna" Dramaten	4:2016
30 okt	"Les Misérables" Wermland Opera	4:2016
25 nov	Kgl Slottet med Representationsvåningarna och Bernadottebiblioteket	5:2016
18 nov	Sven-Harrys konstmuseum	5:2016
11 dec	"Phantom of the Opera" Cirkus	3:2016
11 feb	"Glada Änkan" Kgl Operan	5:2016

2017

Mars	Wien	5:2016
19 mars	Yuja Wang, Stockholms konserthus	1:2017
Vår	Lasse Åbergs museum Bålsta	1:2017
Maj	Höga kusten	1:2017
12–16 juni	Dalsland	1:2017
